Obesitas, hoe ervaren patiënten dit? Wat zijn de opvattingen die patiënten hierover hebben?

Haio: DE ROP Noémie , V.U.B.
Promotor: VANDEVOORDE Jan , V.U.B.
Praktijkopleider: JANSSENS Agnes , VERLEYSEN Andreas

Context: Gezien de belangrijke verspreiding van obesitas in de Belgische bevolking, is de aanpak van overgewicht een belangrijk werkpunt in de gezondheidszorg. Er wordt echter in de maatschappij belangrijke gewichtsstigmatisering waargenomen. De mate van gewichtsstigmatisering wordt in deze studie nagegaan aan de hand van de ‘Vetfobieschaal’.

Onderzoeksvraag: Is er een verband tussen de mate van vetfobie en de BMI van de ondervraagden wanneer het gaat over een casus van een onbekende obese patiënt? Zijn er andere factoren die een rol spelen in verband met de mate van vetfobie? Geven ondervraagden die zelf lijden aan overgewicht of obesitas een verschillende mate van belang aan ten opzichte van bepaalde oorzaken wanneer het gaat over hun eigen overgewicht dan wanneer het gaat over het overgewicht van een onbekende obese persoon?

Methode: Er werd een dwarsdoorsnedeonderzoek uitgevoerd door middel van een papieren enquête. Deze werd uitgedeeld door de artsen van de groepspraktijk aan volwassen patiënten die op consultatie kwamen.

Resultaten: 79 personen hebben de vragenlijst ingevuld. Wanneer de ondervraagden voor 14 oorzaken het belang moesten scoren als mogelijke oorzaken van overgewicht, bleek dat de scores die de ondervraagden gaven aan de oorzaken van algemeen overgewicht steeds hoger lagen dan de scores van dezelfde oorzaken van hun eigen overgewicht. De obese personen bleken van maar liefst 11 van de 14 oorzaken te vinden dat deze gemiddeld belangrijker waren als algemene oorzaak van overgewicht dan van hun eigen overgewicht. De gemiddelde vetfobiescore voor de casus van een vrouw met obesitas bedroeg 3.61, wat overeenkomt met de gemiddelde vetfobie van een algemene populatie. Bij toename van de BMI van de ondervraagde, werd er een zwakke afname van de vetfobie naar andere obese personen geobserveerd. Het viel op dat ondervraagden die een hogere vetfobie vertonen naar obese personen toe, gemiddeld minder vetfobie gaan vertonen naar personen met een normale BMI toe. Er werd een lichte toename van vetfobie naar obese personen gezien en een lichte ‘idealisatie’ van personen met een normale BMI bij volgende factoren: bij toename van de mate van eetrestrictie die de ondervraagde vertoonde en bij het toenemend belang die de ondervraagden gaven aan de volgende algemene oorzaken van overgewicht: ‘misleidende reclame en product etikettering’, ‘gebrek aan kennis over voeding’, ‘gebrek aan fysieke activiteit’, ‘kwaliteit van het eten’, ‘te veel eten’, ‘zich snel vervelen’, ‘gebrek aan wilskracht’ en ‘psychologische problemen’.

Conclusie: Er is slechts een zwak verband tussen de BMI van de ondervraagde en de vetfobiescore. Mensen met obesitas schatten het belang van bepaalde oorzaken van hun overgewicht lager in dan als algemene oorzaak van overgewicht. Dit zou kunnen wijzen op een zeker mate van ontkenning of onderschatting van hun eigen gewichtsprobleem. Is dit louter te verklaren doordat patiënten zichzelf niet identificeren als ‘persoon met overgewicht’? Verder onderzoek zou informatie kunnen verschaffen over hoe we meer inzicht zouden kunnen creëren bij de patiënt en effectievere gewichtsinterventies op te stellen. Trefwoorden ‘weight misperceptions’, ‘social stigma’, ‘overweight psychology’